

MAGYARAI

T. „Otthon” Írók és Hírlapírók Köre
HUNGARIA BUDAPEST
VII., Erzsébet-körút 9—11.

Főszerkesztő és szerkesztésért felelős:
Dr Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LASZLÓ NYOMDA R.-T.**
Felelős igazgató: **FOLLMANN GEZA**
Törvényezéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **Dr Gyáriás Elemér**

A román műveltség

Bucurestiből jelentik: Ófelsége rádiószózatában, amelyet a „nemzet órájának” keretében Amerika népéhez intézett, megindokolta Románia részvételét a newyorki világkiállításon. Mint emlékeztet, elmondta a király, hogy a román pavillon Románia fejlődése érdekében tett erőfeszítéseit fogja bizonyítani. Ez a csarnok fogja megmutatni az egész világnak, hogy a románoknak olyan fokú műveltségük van, amelyre mindig büszkék lehetnek. Ezt a különleges román műveltséget az évszázados harcok ellenére is megszerezte az ország.

Romániát földrajzi helyzete úgy a műveltség, mint a mindent elseprő népvándorló áramlatok keresztútjába állította és területe gyakran színhelye volt ellenséges harcoknak. Ezeknek ellenére természeti kincsei révén mégis a kultúra és a civilizáció tényezőjévé vált Kelet kapujánál. Valamikor a barbár hordák lovai legelészték a román pusztákon, ma pedig a motorizált hadseregek egységei találják itt meg táplálékukat: a kőolajat.

Románia történelme a hosszú háborúk, az önállóságért folytatott küzdelmek hosszú láncsorából áll. Századokon át kitartó hősiességgel követte a román nép nemzeti eszméjét, míg végül természetes határai között egyesítette a szabad népet. Romániának már nincs mit elfoglalnia, — békében akar tovább fejlődni.

Az úttörők lelkes munkájával fogott hozzá a román nép most az ország megerősítéséhez és az általános társadalmi fejlesztéshez, hogy az emberiségnek még nagyobb hasznára lehessen. Amerika egykori úttörői, akik annyi akaraterevével szántották fel a kemény mezőket, bizonyosan meg fogják érteni a román nép lelkének minden gondolatát.

Nagy lelkesedéssel vesz részt Románia a newyorki világkiállításon, mert ez a kiállítás a román nép és a világ népei közötti egyetér-

tésnek nyilvánítása és békeakarátának hirdetése lesz.

Amerikában nagyon sok testvére van a románságnak, akik mindig együttéreznek az országgal. Milyen megindultsággal fogják ők látogatni a newyorki világkiállítás román csarnokát!

Minden ebben a csarnokban, lehet az amerikai művészettől és műveltségtől merőben kü-

lönböző, a kettő közt mégis létezik egy bizonyos mély emberi alap, amelyen minden nép találkozik. És egymás mélyebb megismerése, a kölcsönös megértés csak az államok közötti kapcsolatok szorosabbá tételére és az emberek közötti békére vezethet.

Amerika népe különös rokonszenvvel fogadta Ófelsége szózatát. A román nép békeóhaja visszhangra talált az Amerika népének békeszerető lelkében.

Megállapították a balkánértekezlet munkarendjét

Fontos tárgy lesz a megbeszélések során a balkán államok Magyarországgal való kapcsolata

Bucuresti. Saját tud. A balkán-szövetségi értekezlet munkarendjét a következőkben megállapították:

Az értekezlet — mint közöltük — február 20-án nyílik meg, amikor a három vendégminiszter bejegyzí nevét a királyi palota kihallgatási könyvébe és koszorút helyez el az ismeretlen katonai sírján. Az értekezlet alapdokumentumként megvizsgáljuk annak lehetőségét, hogy a szövetség tagállamai jövő diplomáciai akcióikat összehangba hozzák a szövetségi viszony hatályosabbá

tétele céljából. Aztán megbeszéljük az athéni megállapodási szövetséget, melynek értelmében a szerződő országok a külpolitikai kérdéseket megvitatják. Minden egyes tagállamnak minden más állammal való kapcsolatait részletes megvizsgálás tárgyává tesszük. A Magyarországgal való kapcsolat lesz a legfontosabb fejezete a tárgyalások részének. A négy külügyminiszter megvizsgálja az európai helyzetet, amely a múlt év szeptemberi váltság és a müncheni egyezmény után előállott.

A kézművesség reklámja

(S. I.) — A szebeni munkakamarának elnöke, *Molin Virgil* a minap előadást tartott Szebenben a kézművességnek és a reklámnak viszonyáról.

Ebben az előadásban többek között azt állította, hogy az 1900-as évek rövid életű tulipánmozgalma tüzdelté tele Erdély városait magyar kézművesekkel, mert megszervezte a magyar közönséget arra, hogy szükségleteit kizárólag magyar iparosoknál szerezze be.

Az erdélyi magyar közönség, sajnos, ma sem telt meg még annyi gazdasági céltudatos-sággal, hogy megrendeléseit elsősorban azoknak a kézműveseknek adja, kik vallási és társadalmi helyzetük következtében, hagyományaik és érzelmeik parancsára résztvesznek a magyar mozgalmakban, gyermekeik tandíjával a magyar iskolák fenntartásának terhére járulnak hozzá és ezzel a ritkuló magyar középosztály utánpótlásáról gondoskodnak. Pedig ez nemesak a nemzeti szolidaritásnak volna természetes követelménye, amin senki sem utközhethet meg, hanem a józan előrelátás és jogos önzés is, mert hiszen ennek — közvetve vagy közvetlenül — mindenki a hasznát látja.

A tulipán-mozgalom ellenzéki mozgalom volt. Szalmalángu fellobbanás, aminek azok a cseh gyárosok látták egyedül a hasznát, kik a tulipános jelvényeket szállították, amint az utólag kiderült. Elméletben az osztrák ipar ellen irányult, a közös vámterületet akarta megbuktatni azzal, hogy a gazdasági vámsorompókat, melyeket egyetlen kormányzat sem tudott, vagy nem is akart elérni, erkölcsi, meg érzelmi sorompókkal próbálta helyettesíteni. Sorompókkal, melyek a magyarokat vásárlásaiknál és megrendeléseiknél az osztráké meg csehé helyett a magyar iparnak termékei felé vezessék.

A legjobb esetben tehát ténybeli tévedés az a merész állítás, hogy a tulipán-mozgalom a hajdani ország nemzetiségeinek iparát akarta visszaszorítani és ezen a téren oly nagy eredményeket ért el, amilyen nagy és erős ma Erdély magyar kézműves rétege.

Ez az iparosság százados, lassú munkával érte el azt a helyet és azt a színvonalat, ahol ma van. Elérte ezt éppen abban a korban, amikor a nemzetiségi szempont a gazdasági életben teljességgel ismeretlen volt, a későbbi — liberális — korszakokban pedig csak tért veszített, minden állítólagos támogatás ellenére. Ha olyan városokat, mint Kolozsvár, Torda, vagy Nagyenyed magyarrá tett — mert ezeket a városokat a magyar kézművesség tette azzá — úgy ezt csak szorgalmával, főleg pedig nagyobb szaporaságával érte el, néha bizony a fejedelmek s a hatalom ellenére.

Olyan tény ez, amit a legjobban érdekelték — a szászok — sem vonnak kétségbe. Mint ahogyan nem vonják kétségbe azt sem, hogy ma szemünk láttára egészen hasonló gazdasági folyamat megy végbe, ugyancsak minden támogatás nélkül, hanem éppen megfordítva, annak ellenére: a szorgalmas székely munkáscsaládok ezreinek betelepülése olyan iparosodó városokba, amelyeknek azelőtt sohasem volt magyar jellegük. A középkorban és azután sem történt egyéb. Amikor nyugalmas korszak

kokban fellendült az ipar, munkáskezre volt szükség. Ezeket akkor éppen úgy, mint most a szegény székelység öntötte a legnagyobb bőségben, mert erre a munkára hajlamos és vállalkozó szellem lakozik benne.

Ebben a történelmi háttérben még sokkal érdekesebb Molin fejtegetéseinek tulajdonképeni tárgya: a kézműves szakmák érdekeinek közös reklámozása, meg azok a lehetőségek és eredmények, melyek ezt a közös munkát sürgetik.

Ez aztán a legnagyobb mértékben érdekkel bennünket s örömmel vehetjük tudomásul, hogy ezt a korszerű gondolatot *szász* környezetben román gazdasági szakember vetette fel.

Mire irányulhatna ez a közös szakmai reklám? Arra például, hogy a cipész csinálta, mérték után készülő cipő mennyivel jobb, tartósabb s ezért olcsóbb, mint a gyári portéka. Ez a közös reklám nem cégeket hírdet, hanem a szakma előnyeiről igyekszik meggyőzni a közönséget, még pedig nem hűvösködással és türes öndicsérettel, hanem ügyesen csoportosított, tetszetősen feltalált komoly szakmai érvekkel, melyeket a legegyszerűbb újságolvasó is azonnal megért és előbb-utóbb követ.

Ami alkalmazni lehet a cipő-iparban, azt meg lehet tenni minden más szakmában, hol a munka és a cél természeté, meg a tömegizlés fejlődése egyre inkább a kézművesség számára biztosít teret. Ezt a folyamatot kétségtelenül nagyban segíthetné a közös reklám: ebben annyira egyetértünk Molin úr fejtegetéseivel, hogy ime, nemcsak az ügynek, hanem neki magának is — reklámot csinálunk.

A közös szakmai reklám ma már nem pusztán ötlet, hanem számos vidéken üzleti valóság, mely busásan kifizeti magát. Utörői németek lakta vidékeken, Németországban vannak, a szervezethez, a fegyelem és a józan számítás hazájában. A legnagyobb eredményeket a háziiparban érték el. A thüringiai játék-készítőknek, a schwarzwald-i órásoknak, a szudéta karácsonyfadísz-házi-iparának központi reklámirodáik vannak, melyek az ezer meg ezer szerzetű falusi házban, a téli estéken készülő portékák kelendőségét ugyanazokkal az eszközökkel fokozzák, mint a nagy, kapitalista gyárak a magukéit. Ez az egyszerű német falusi ember azonban, aki téli szabad idejét apától tanult háziiparral hasznosítja, jól tudja, hogy ez nem megy áldozat nélkül s ezért a szükséges pénzbeli áldozatokat meghozza. Mit jelenthetne ez a reklám: például a székely szőttes háziiparának?

Semmi sem tenne akkora szolgálatot a szakmai szellemnek, mint éppen ez a szakma érdekeinek szolgálatába állított *közös reklám*.

Kifelé a szakma fejlődését, befelé a szakmai szolidaritás kifejlését szolgálja. Amellett, hogy a nemzetiségek egyik legértékesebb rétegének előbbrejutását segítené, egyformán érdekében áll az egész iparosságnak, útja pedig a közönséghez valamennyi nép sajtóján keresztül vezet, nemzetiségi téren tehát a népvételezés és népvételezés legfontosabb eszköze, a sajtót támogatja s munkájának éppen olyan fontos, mint hasznos új teret nyitna.

Olyan kérdés ez tehát, mellyel érdemes foglalkozni.

A rendőrség elfogta a budapesti Dohány-utcai zsidó-templom merénylőit

A tettestársak közül egyiknek sikerült elmenekülnie

Budapestről jelentik: A Dohány utcai merénylet ügyében a budapesti rendőrség hivatalos jelentést adott ki. A jelentés megállapítja, hogy a merényletet Kenyeres Jenő volt sóffér, aki a Falk Miksa 2. szám alatt lakik és Szabényi Győző műszerész tanonc, Nagymező utca 54-56 szám alatti lakosok követték el. Alapos gyanú hárul egy Jókendvü Miklós nevű egyénre is, aki jelenleg szökésben van. A nyomozás megállapította, hogy február 2 és 3-án Kenyeres és Szabényi egymásközött megbeszélték a merénylet elkövetésének módját, körülményeit és időpontját.

A merénylet teljesen a megbeszélés szerint folyt le. Szabényi a Dohány-utcai 1. szám alatti ház kapujába húzódott, míg Kenyeres ugyanakkor megindult, hogy fölmejj a ház lapos tetejére. Szabényinek 220-ig kellett számolni, mert ennyi idő volt szükséges arra, hogy bűntársa a háztetőre jusson. Mikor a számolásban 190-nél tartott, a közönség kezdett kijönni a szemben lévő zsidó-templomból. Tovább számolt 220-ig, kiugrott a kapu alól és a templomból kijövő közönség közé dobott egy kézigránatot. Ezzel villámgyorsan az utca sarokra rohant, ahol már várta az előkészített gépkocsi, amellyel aztán elrohogott a Berlini-tér irányába. Ugyanakkor, amikor Szabényi eldobta a kézigránatot Kenyeres a ház-

tetőről két gránátot dobott a kiözönlő hívekre. A három gránát közül kettő robbant és 20 embert könnyebben, súlyosabban megsebesített. A merénylet ideje alatt a merénylők három bűntársa Schneider János, Dombai Horvát János és Madaras László a környéken megfigyelő helyzetben állottak. A merénylet elkövetésében segítségükre volt Jókendvü Miklós is, akinek egyedül sikerült elmenekülnie. A többiek mind kézrekerítette a rendőrség.

Elítélték a nagyváradi villamosüzem huszonegy alkalmazottját tiltott gyülekezés miatt

Kolozsvár. Saját tud. Tegnap tárgyalta a helybeli katonai törvényszék a nagyváradi Városi Villamostársaság 21 alkalmazottjának ügyét, akik az elmúlt év február elsején a társaság irodáinak közelében lévő Bungau Gheorghe-féle vendéglőben részben adósságtörlesztés, részben beszélgetés miatt jöttek össze. Az akkori zavaros időkből a rendőrség állandóan razzizott és így találták meg a villamos-alkalmazottakat is a kocsmában és tiltott gyűlés címén indítottak eljárást ellenük. A bíróság tegnap tartotta ügyükben a tárgyalást és Oltean Alexandru, Marza Nicolae, Ratiu Zoltán, Szabó Ioan, Pop Ioan, Falcusan Ioan, Tap Alexandru, Gal Ioan, Cretu Gheorghe, Bista Ioan, Foca Petru, Rotar Ioan, Gőndör Alexandru, Gherdan Gheorghe, Mudura Gheorghe, Brandus Gheorghe, Cura Pavel, Bonod Gheorghe, Toga Ioan, Ujvárosi Petru, Juhász Emerie vádlottakat 500—500 lei pénzbüntetésre ítélte.

Heszke Béla:

Brüsszeli délután

Hat külföldi író, hat remekbe sikerült irodalmi portréját és egy igazán érdekes élmény karcolatát tartalmaz ez a könyv, amely nem hiányozhat a művelő katolikus olvasóközönség asztaláról.

Ara: 40 lei.

A pókháló

Írta: Erdődy Mihály

A kályhában égett a tűz. Mellette ültek mind a ketten. A téli délután bevilágított az ablakon. Ács közelebb húzta a széket. Egészen a lányhoz hajolt. Megfogta a kezét.

— Olga...

Fáradt mozdulat volt a válasza:

— Hagyjon.

— De Olga, Olguska, nézze! Hát nem örül? Engem majd felvet a boldogság! Alig találok a szavakat... Olguska! Gondolja meg... Itthagya ezt az unalmas tanyát. Áthelyeztetni magát az én falumba. Sikerülni fog. A tanfelügyelő ur megteszi. Kedves ember, jó ember, ne féljen, megteszi, csak egy szavába kerül, finom ember.

Olga ránézett:

— Egyszer találkoztam vele.

— Igen? Mikor? Nem is mondta!

— Most beszél. Amikor letettem a hivatali esküt. Tudja, úgy a szemembe nézett, hőszen, melegen.

— Igazán?

— Tetszettem neki.

— Hát azt meghátszem.

— Cinos ember.

— Igen.

Elhallgattak.

Benyitott a mama. Ács felugrott

— Kezét csókolom.

— Ilyen korán?

— A tanfelügyelő ur szünetet adott. Döntött meglátogatta az iskolákat. Holnap a tanyára jön. Már mondtam is Olguskának, hogy kérje tőle áthelyezését. Itt a tanyán olyan szomorú az élet...

— Hát bizony, a városban jobb volna.

— A városban? Hová tetszik gondolni? Olguska az én falumba helyeztetni át magát. Így az tan közelebb leszünk. Nem kell olyan messzire kijárnok. És husvétra talán már meg is esküdtünk.

— És hozzátette.

— Ha Olga is úgy akarja.

Most megint csend lett. Csak a kályha duruzsolt. Ács nem mert Olgára nézni. Lesütötte a szemét. A maga is megérezte, hogy valami van a levegőben. Igyekezett másra terelni a szót.

— Pedig éppen holnap akartam rendezni egy kis taxarítást... Tele van a fal pókhálván...

Olga forrónézett:

— Hol?

— Ott a kályha fölött...

Csakugyan. Főnt a sarokban egy bekormozott pókháló hangyany rajza látszott.

— Ah, velem észre — mondta Ács.

Olga le sem vette szemét a pókhálóról. Úgy érezte, mintha ebben a pókhálóban az élete akadt volna meg és most hiába vergődik, nem tud szabadulni.

— Egy kis pókháló — ismételte Ács. De az a hang, mintha onnan a pókhálóról ereszkedett volna le és körülfonta volna az egész szobát. Olga fázósan húzta össze a vállait.

Kint lassan esteledni kezdett. A pókhálót elnyelte az árnyék.

II.

Olga egész éjjel nem hunyta le a szemét. Várta a holnapot. Tudta, érezte, hogy ez a holnap nap meg fogja változtatni sorsát. A pókháló hiába leselkedik rá, nem dobja oda zsákmányul. Álmait, hitét, rajongását, amelyhez huszéves szívvel görcsösen ragaszkodott. Igen, a holnap nap ki fogja ragadni őt ebből a szürke tetetől. É-

te jön az álmodott királyfi és elviszi innét. És kigyult szívében a titok, amit már óz óta őrzött. A tekintet... a forró kézzel... és az a bizonyos hang, ahogy bucsuzott tőle:

— Isten vele, a viszontlátásra... Karácsony előtt meglátogatom.

Reggel hófúvásra ébredt. A szél rázta az ablakot. A kemény jajvezékelt. Az iskolába mindössze három gyerek jött el, akik a szomszédban laktak. Olga egészen elkeseredett. Most már csak a délutánban volt minden reménye. Délben a vihar lecsendesült.

III.

— Bocsánatot kell kérnem, hogy zavarom önöket...

A mama odavolt a boldogságtól.

— De kérem, tanfelügyelő ur... csak természetesen, hogy ebben az istentéletli időben ki nem engedhetjük...

És mingyárt hozzáfogott a terítéshez.

— Egy kis teával szolgálhatok...

Kint dühöngött a szél. Csapkodta a havat. Újult erővel tört ki a vihar.

— Micsoda idő!

— Az én látogatásom ugyancsak befagyott. Még szerencse, hogy idejében hazaengedtem a gyerekeket.

És mosolyogva tette hozzá:

— Hanem a kedves leányának ugyancsak szerencséje van. Egyszer egy évben teszek látogatást és akkor is néhány perc az egész, amit az iskolájában tölthetek.

Aztán Olgához fordult:

— Azért úgy nagyjából meggyőződtem, hogy kiváló tanerő. Nekem jó szemem van. Fegyelmet tart és ez a legfontosabb.

A mama kiment. Magukra maradtak.

Olga tekintete akaratlanul a falra tévedt.

Ülést tartott az Országos Bankszövetség

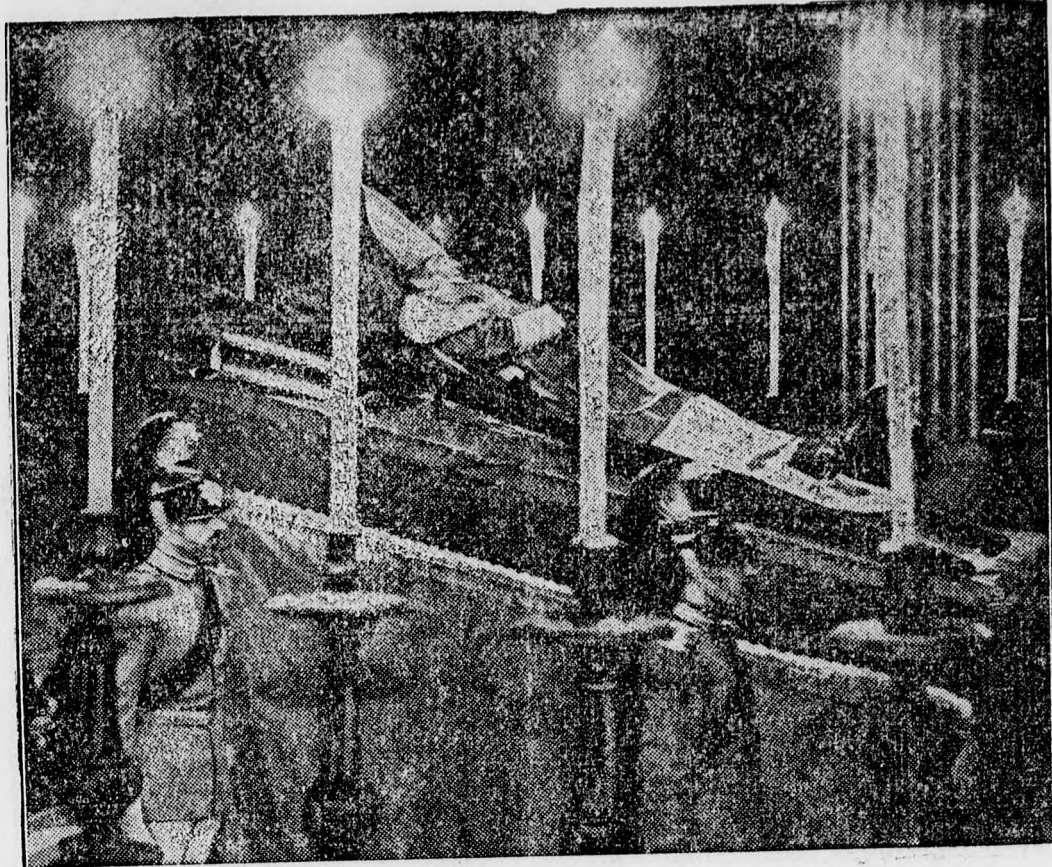
Bucuresti. Saját tud. Az Országos Bankszövetség február 15-én tartotta meg évi rendes közgyűlését C. Anghelescu volt bankkormányzó elnökielte alatt, Gheron Netta igazgató jelentésében megemlékezett arról, hogy a közgyűlés az éven az Országos Bankszövetség 15 évi működését zárja le. Visszatekintett a lefolyt másfél évtized legfontosabb pénzügyi eseményeire, köztük az állásrendezéssel kapcsolatos válságra és a banktörvény által teremtett új helyzetre. A közgyűlés ezután újjá választotta az igazgatóságot, ismét megválasztva a 10 igazgatósági tag közé a szász és az erdélyi román bankszervezetek képviselői mellett a erdélyi magyar pénzintézetek képviselőjében Gyárfás Elemért, aki ebben a minőségében a szövetség igazgatóságának a szövetség megalapítása óta tagja.

Az új jugoszláv kormány bemutatkozása a parlamentben

Svetkovic miniszterelnök legfontosabb célnak mondta a horvátokkal való megegyezést.

Belgrádból jelentik: A jugoszláv szkupstina csütörtökön délelőtt tartotta első ülését az új kormány megalakulása óta. Elnökké nagy többséggel a kormánypárt jelöltjét választották meg. Cvorkić korelnök méltatta ezután az elhunyt XI. Pius pápa személyiségét, majd Svetkovic miniszterelnök tartotta meg programbeszédét. Az új kormány feladata, — mondta — a belső rend és a politikai helyzet konszolidálása. Egyik legfontosabb cél a horvát testvérekkel való viszony rendezése s az állandó jóviszony megteremtése. A kormány reméli, hogy a kérdést sikerül tető alá juttatni. Jugoszlávia külpolitikái tekintetben folytatja eddigi tevékenységét. Célja a béke fenntartása. Az elmúlt négy és fél év alatt sikerült barátságos viszonyt teremteni úgy a nagyhatalmakkal, mint a szomszédokkal. Jugoszlávia továbbra is jó viszonyt akar valamennyi országgal és külpolitikája feladatának tekinti az eddigi barátságok megőrzését, a jó viszony ápolását és további kiépítését.

Mintha az a pókháló ott a sarokban megint a szívére érezkedett volna. Dacosan lökte el magától.
— Soha!
Arca fölragyogott. A szeme fénylett:
— Szerepet cserélünk. Most én érzem ki a hálót. A zsákmány itt van a körmeim között.
Rámcsolygott a férfit.
— Almodni sem merem volna, hogy tanfelügyelő ur ma a vendégünk lesz.
— Őszintén szólva, magam sem reméltem. Tekintetük egymásra tévedt.
— Tudja — kezdte a férfi — én sokszor gondoltam magára. Istenem, ilyen szép leány, ilyen fiatal és itt eltemetve lenni... Fáj a szívem magáért komolyan...
Olga lesütötte a szemét.
— Tanfelügyelő ur igazán kedves...
— No igen, tudja... ez az élet itt mégsem magának való... Ezt én mindjárt megéreztem... és sokszor eszemben volt, hogy változtatok a sorsán... Alig vártam ezt a találkozást...
Olga csöndesen mondta:
— En is.
Szíve a torkában vert. Minden idegszála égett. Diadalmasan vágta tekintetét a pókhálóba:
— Győztem!
A kilincs zörgött. Belépett a mama. Hozta a kávé. A csészéket az asztalra tette.
— Egy kis uzsonna, kérem...
Kint még mindig tombolt az orkán. A szél dübörgve száguldott át a háztetőn.
— Gyuri ma nem jön... Csak lesz esze és ott hon marad ilyen farkasordító hidegben...
Olga elvörösödött.
A férfi ránézett:
— Gyuri? Ki az a Gyuri?
— Kollégám — mondta Olga — néha meglátogat.
És anyja felé dobott egy pillantást.

XI-ik Pius pápa ravatalon.

A Szentatya holtteste mellett a svájci testőrgárda tagjai állanak díszőrséget.

A bíbornokok gyülekezése a pápaválasztó konklávéra

Serédi Jusztinián magyar hercegprimás megérkezése. Komoly jelöltként emlegetik a pápai székre

Rómából jelentik: Serédi Jusztinián bíboros hercegprimás csütörtökön este megérkezett Rómába. A bíboros hercegprimást ünnepélyes fogadtatásban részesítették. Serédi Jusztinián miután fogadta az üdvözléseket a San-Anzelmo bencés kolostorban a számára fenntartott szállására ment. A Reuter-ügynökség vatikáni értesülése szerint a bíbornoki testületben élénk megbeszélés folyik arról, hogy az egyháznak egész világra kiterjedése jelképezésére szükséges volna most Olaszországban kívüli bíbornokot emelni a pápai székbe. A távirati iroda szerint ebben a vonatko-

zásban előtérbe került a magyarországi hercegprimás jelölése.

Különben a Vatikánban már megkezdődtek a pápaválasztó konklávé előkészületei és a bíborosi kollégium tagjai egymásután érkeznek a világ minden részéből az Örök Városba. Szerdán, a bíborosi testület ötödik ülésén még csak harminchét bíboros vett részt, de számuk a csütörtöki, hatodik ülésén már negyvennyolcra emelkedett.

A német nagykövet vezette föl a Vatikánnál megbízott diplomáciai testületet részvétnyilatkozatra.

Vatikánvárosból jelentik:

Csütörtökön délelőtt a bíborosi testület ünnepélyes kihallgatáson fogadta a diplomáciai testület tagjait. Von Bergen, német nagykövet, mint a diplomáciai testület dékánja, felolvasta a diplomáciai kar részvétnyilatkozatát. A nyilatkozatra a bíborosi testület nevében Pignatelli de Belmonte bíboros válaszolt.

Belgiumban nem sikerül az új kormányalakítás

Pierlot is visszaadja a miniszterelnökségre kapott megbízatást

Brüsszleből jelentik: A király Pierlot-ot bízta meg az új belga kormány megalakításával. Pierlot megbízatása után nyomban tárgyalásokat kezdett a pártokkal. Tárgyalásai már kezdetben nehézségekbe ütköztek. A liberálisokkal nem jutott eredményre és ezért az úgynevezett tradicionális pártokhoz: a szocialistákhoz és katolikusokhoz fordult. Az volt a terve, hogy a szocialisták és katolikusok részvételével két-párt-kormányt fog alakítani.

Mint újabban jelentik Brüsszleből a Katolikus Párt nem hajlandó a szocialistákkal való együttműködésre, ezért Pierlot valószínűleg visszaadja megbízatását.

Elhallgattak.

Ebben a pillanatban felszakadt az ajtó. Lihegve, elfulladva nyitott be Ács. Se hallott, se látott. Szeme, szája tele volt hóval. A mama felugrott:
— Az Istenért Gyuri... ilyen időben!
Ács leverte magáról a havat. Csak most vette észre a vendéget. Alig állt a lábán.
— Bocsanat...
A tanfelügyelő mosolygott.
— Csak kerüljön beljebb, tanító ur..

IV.

— De, hogy folytassam ott, ahol elhagytam, mondom, sokszor gondoltam arra, hogy változtatok a sorsán... és alig vártam ezt a találkozást...
Olga elsápadt. Ácsre nézett. Ebben a pillanatban mely szánalmat érzett a fiu iránt, aki éppen most fogja hallani azokat a szavakat, amelyek örökre elszakítják tőle.
— Igen, alig vártam ezt a találkozást... és örülök, hogy mindjárt elő is állhatok egy tervvel. Megköszönrülte a torkát. Aztán folytatta:
— En áthelyeztetném valami előnyösebb helyre, ahová őhajítja...
Olga csak most tért magához. Erős szégyenkezést érzett, hogy félremagyarázta a tanfelügyelő gyöngédségét. Zavartan sütötte le szemét. Ács mohón kapta el a szót.
— Igazán hálásak lennénk... Az a falu egy órai gyaloglás ide... Es tessék elképzelni ilyen hófúvásban...
A tanfelügyelő Olgára nézett.
— Akarja, hogy áthelyezzem?
Olga fölemelte tekintetét. A pókháló megint a szemére ragadt. Érezte, hogy egészen befonja. Nincs szabadulás. Lehorgasztotta a fejét és csöndesen mondta:
— Igen

Chiş Constantin keresi Kiss Mózeset...

Bucuresti, február hó. Azt mondhatná valaki, hogy magánügy a kellemetlenségeknek az a végtelen sorozata, amelyen mostanában Chiş Constantin, bucaresti polgár keresztülmegy. Magánügy, hogy miután huszegynéhány esztendőig volt városi szolgálatban s közben katonáskodott a román hadseregben, meg is sebesült, családot alapított, népes, hazafias gondolkozású család feje lett, — most hirtelen elbocsátás terhe alatt követelik az állampolgársági bizonyítványát, a keresztlevelét, az iskolai bizonyítványait és még egy sereg más okíratot, amelyeknek beszerzése heteket, esetleg hónapokat fog igénybe venni, ha egyáltalában lehetséges lesz.

Magánügy, mert a hivatalos vonatkozások mellett számos magánvontatkozása van, amelyek mondhatná valaki, nem tartozik senkire se. S ha mégsem tudjuk tisztán magánügynek tekinteni a Chiş Constantin esetét, az csodálatosképpen nem azon tény következtében történik, hogy nevezett bucaresti polgár közalkalmazott, sem pedig azért, mert közhatóságok lépnek fel vele szemben mindenféle okmány-követelésekkel, hanem számunkra éppen az eset családi vonalán közügy, sőt magyar közügy Chiş Constantin igazoló iratokat-hajszoló vesszőfutása, azon egyszerű oknál fogva, hogy ennek a hirtelen szükségessé vált, kétségbeesett futkosásnak mingyárt az első lépéseinek kiderült, hogy Chiş Constantin magyar szülők gyermeke és a tulajdonképpeni neve ilyen egyszerű, székely paraszti csengésű: Kiss Mózes.

Jellemző azokra a kedélyes viszonyokra, amelyek a nem is oly rég lezárult korszakkal remélhetőleg végképp a mult birodalmába kerültek: Bucurestiben azelőtt az emberek tízezei éltek anélkül, hogy bármiféle hivatalos irattal rendelkeztek volna. Szabadon és büntetlenül változtatták lakásaikat bejelentések mellőzésével, soha senki se tudakozódott kenyérkeresetük, hovávaló-voltuk, kilétük-milétük iránt s ha nem estek valami alkalmi razzia rajvonalaiba, évekig zugolhattak a legkülönbözőbb foglalkozási ágakban anélkül, hogy cselekvéseik — vagy ha akarták: enyhébb természetű üzelmeknek — bárhol is hivatalos nyoma lett volna.

Sőt, ami még ennél is több: közalkalmazottak lehettek ebben a paradicsomi korszakban, anélkül, hogy okmányaik rendben lettek volna. Hiszen közudomású: volt bíróról, magasrangú tisztviselőről, miniszterről is kiderült már utólag, hogy nincs román állampolgársága.

Hogy ne tudott volna hát Chiş Constantin okmányok nélkül bejutni a városi közművekhez mekánikusnak s hogy ne maradhatott volna meg ott háborútanul több, mint két évtizeden keresztül?

Mostanában azonban becsapott a bomba idillikus állampolgári, családi és kenyérkereseti nyugalmába. Ujabbán mindenki be kell, hogy jelentve legyen a népesedési hivatalban s a rendőrség más osztályain is. Mindenkinek kell, hogy legyen személyazonossági igazolványa. És a közhivatalnokok okmányait alapos felülvizsgálás alá vették. Keresztlevelét, állampolgársági bizonyítványt, iskolai bizonyítványokat, katonai igazolványt, stb. mutattatnak be velük, ami nagyon természetes eljárás. Mondják, hogy meglepő dolgok derülnek ki e felülvizsgálások során előzetekről, név-, vallás- és nemzetiség-változtatásokról s egyéb körülményekről, amelyek kellemetlen, sőt néha valóságos drámai fordulatokra vezetnek.

Ilyen meglepő, drámai fordulat állott be a Chiş Constantin életében is. Mindenekelőtt be kellett vallania, hogy ő valamikor Kiss-nek írta a nevét s nem is Constantinnak keresztelték, hanem Mózesnek... Még fiatal legénykorában határozta el, hogy szakít magyar pereputtyával s „boanghen” multjával és ezután Chiş Constantin lesz. Ezzel a névvel vonult be annakide-

jén katonának, így szerepel a katonai igazolványán s eddig elég is volt neki mindenütt a „livret”-je; más okíratral nem is rendelkezett.

A Kiss név azonban végzetesen magyar, a Mózes pedig — azok szemében és fülében, akik nem tudják, hogy székelyeknél gyakori ez az őszövétségi név — még ennél is végzetesebb...

Eggyel, sőt kétfővel több ok, hogy alaposan utánanézzenek az egyébként megbecsült fővárosi alkalmazott személyi adatainak, akinak egyik fia, a tetejébe, most tisztvizsga előtt áll, valamelyik katonai iskolában...

Eldult hát Chiş Constantin keresni Kiss Mózeset.

Meg is találta egy háromszékmezei falucskában, ott, a református templomban keresztelték valami négy és fél évtizeddel ezelőtt.

Baj, baj... Apja neve... anyja neve... rettentő hangzások egy Chiş Constantinnak. Nagy baj, de nem lehet kitörülni, letagadni többé. Mert a keresztlevel felmutatása elemi követelmény. Névtől, szülőktől, fajtától elszakadni mégsem olyan könnyű.

És aztán: ha Erdélyben született és nem tudja felmutatni állampolgársági bizonyítványát, — mert annakidején erős román öntudatában, szilárd néptöbbségi biztonságában és régi okiráltságbeli helyzetében dehogyan is gondolt arra, hogy felvétesse magát az állampolgársági névjegyzékbe — akkor igazolnia kell azt is, hogy nem optált más állampolgárságért...

Még pedig sürgősen igazolnia kell, mert

ellenkező esetben nemcsak hogy elveszti állását, hanem mint alkalmatlan idegent áttehetik a határon is.

De hová teszik? Őt, aki háromszor sebesült meg a háborúban, a román hadsereg szolgálatában.

Elment a magyar követségre is, ott akart kérni igazolást arról, hogy nem optált magyar állampolgárságért. De hívös hivatalossággal fogadták: nem tartozik rájuk az ügy. Ha azonban benyújtja születési bizonyítványát és még jó néhány okíratot, akkor aktacsomót csinálnak az ügyéből s elindítják hivatalos útján...

Már egészen kétségbe van esve Chiş Constantin. A napokban megjelent a református magyar iskola igazgatói érdeklődésében is.

— Én a Sf. Stefan-utcai magyar iskolában végeztem valamikor a harmadik elemi, — mondotta románul — s arról szeretnék bizonyítványt kapni.

Ez az iskola azonban csak a háború előtt állt fenn, amikor még egy sereg magyar iskola létezett Bucurestiben. Erről meg is adták a felvilágosítást Chiş Constantinnak először magyarul, mert hiszen egykori magyar iskolai növendék volt az érdeklődő.

De Chiş Constantin értetlenül állt.

— Ön nem tud magyarul? — kérdezték tőle most már románul.

— Tud az ördög, — felelte és szemében ellenséges indulat villant meg.

A magyar iskola padlásán még megvan a Sf. Stefan-utcai iskola régi anyakönyvének egyrésze. Lehet, hogy Chiş Constantin megkapja hát iskolai bizonyítványát. S aztán tovább folytathatja felfedező útját Kiss Mózes személyi adatai után.

De Kiss Mózeset, a régi Kiss Mózeset soha többé nem találja már meg. Még akkor sem, ha közben tragikus megtorlasként — el találja veszteni Chiş Constantint.

(i. b.)

Május elsejétől kezdve a céghivatalok láttamozzák az üzleti könyveket

addig a régi rendszer szerint történik a láttamozás

Bucurestiből jelentik: Május elsejétől kezdődőleg lép életbe a kereskedelmi regiszterek láttamozásának új rendszere, mely különböző utításokat hoz. Így kivonták a törvényszék hatásköréből a kereskedelmi üzleti könyvek láttamozását, mintahogyan a gyári jegyek és a cégregiszterek kezelését is más hatáskörbe utalták. A kereskedelmi üzleti könyvek láttamozása május elsejétől a kereskedelmi és iparkamarák mellett működő céghivatalok feladata és a különböző kamarák már meg is tették az előkészítő intézkedéseket erre nézve. Ellentétük elkerülése végett a kereskedelmi és iparkamarák szövetsége valószínűleg

magára vállalja az egységesítés munkáját. Május elsejéig a láttamozás még a régi rendszer szerint történik, tehát a kereskedelmi és ipari cégek — akár egyéni, akár társas cégek — kötelesek a jelenleg érvényben levő rendeletek alapján a törvényszékeknek bemutatni regisztereiket az évi láttamozás végett. Fővárosi lapjelentések szerint április elsején új, kiegészítő utítások jelennek meg, amelyeket az egyes kamarák hozhatnak ki és amelyekben fölvilágosítják az érdekelteket az új formalitásokról és az illetékekre vonatkozólag is. Különben az illetékek végező jóváhagyás végett a nemzetgazdasági miniszteriumhoz terjesztik fel.

1939. ÉVI TAVASZI LIPCSEI VÁSÁR

Megnyílik 1939 március 5-én

Bármilyen felvilágosítást nyújt a

LEIPZIGER MESSAMT

Leipzig, (Deutschland)

60%-os utazási kedvezmény a német vasutakon

vagy a vásár tiszteletbeli képviselői: Eugen v. Angerbauer, Timișoara, I. Strada Praporgescu 2. Tel. 70. és Ludwig Schuster ezredes, német konzul, Oradea, Str. Nic. Iorga 1. Tel. 21—35.

Meghalt egy derék székely népnevelő

Csikszereida. Saját tud. Búzás János ny. igazgatótanító, kántor, volt törvényhatósági és Statusi igazgatósági tag, a román Kat. Tanítóegyesület sok éven át elnöke, Csiktaploca községben, nyolcvan éves korában elhalt. Az elhunyt egyike volt a régi tanítónemzedék azon áldozatoslelkű, fáradságot és lehetetlen nem ismerő székely népnevelőnek, akik a megélhetési lehetőségen túl, öntudatos, nemzetnevelő hivatásnak fogták fel a tanítói munkakört és egyetlen pillanatig sem tévesztették szem elől sem az iskolában, sem iskolán kívül, azt a nemes magvető munkát, mely ártatlan gyermekek viaszlagyságú lelkébe életfeladatként hintette el a hazát, egyház, kultúra és fajszereket és az ezzel járó tekintélytisztelést. Fél évszázadon át legnagyobb odaadással, a haladó korszellem elméleti és gyakorlati ismeretei tanításával egész nemzedékeket nevelt fel istenfélő, jellemes, becsületes és szorgalmas polgárokká. Állandóan szélesítette ismeretkörét. Volt Németországban, Franciaországban és Olaszországban, Turinban kezelt szorított annak idején Kossuth Lajossal is.

Megalkuvást nem tűrő gerinces, harcos egyéniség volt. A kiméletlen igazságot sokszor még „kegyvesztés” árán is megmondotta fellebbvalóinak. Önzetlen és lelkes uttörője volt a szövetkezeti eszmének. Népszerűsítése érdekében előadásokat tartott és községében mintaszerű hitel- és fogyasztási szövetkezet keretében mutatott példát. Elismerésreméltó sikerrel forgatta a tollat is, igen kedves, izes, a székely gondolkodásmódot pompás nérzékeltető elbeszélései a helyi lapokban jelentek meg.

A vallásos, puritán egyszerűségű tanítócsaládból tizenegy gyermek származott, akik közül nyolc ma is életben van. Kiváló papot, orvost, tanítót és újságírókat, több kitűnő háziasszonyt, családanyát adott a székely társadalomnak, akik méltó utódjaiként önzetlen, áldozatos munkával járulnak hozzá a székely népközösség vallási, kulturális, közegészségügyi és népjóléti emeléséhez. Elhunytban dr. Búzás Márton orvos, egészségügyi tanár, dr. Búzás Gerő marosújvári plébános, Búzás Kálmán szegedi újságíró és Búzás Imre gyermekgyógyász igazgatótanító édesapjukat gyászolják. Temetése csütörtökön délután ment végbe csak az egész község, hanem a szomszédos város és falvak magyar lakosságának nagyszámú részvételével. (a. i.)

Megalakult és esküt tett az új magyar kormány

Teleki Pál gróf elnöklelte alatt változatlanul megmaradt a régi kormány. — Teleki Pál helyébe Hóman Bálint lett az új közoktatásügyi miniszter. — Az új magyar miniszterelnök programnyilatkozata a kormánypártban

Budapestről jelentik: Az új magyar kormány tagjai pénteken délelőtt fél 11 órakor jelentek meg eskütelre Horthy Miklós kormányzó előtt a budai királyi palotában. Teleki Pál gróf tette le az esküt elsőnek. Az eskümentát báró Perényi Zsigmond koronaőr jelenlétében vitéz Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter olvasta. Ezután került sor a kormány tagjainak eskütelére. Ekkor az eskümentát Bárcziházi-Bárczy István államtitkár olvasta.

Változatlanul megtartják az előbbi kormány irányát.

Budapestről jelentik: A Nemzeti Egység Pártja csütörtökön délután értekezletet tartott. Az értekezleten megjelent Imrédy volt miniszterelnök is. Teleki Pál gróf bejelentette, hogy a kormányzó

öt bizta meg a kormányalakításával. Beszéde további részében kifejtette, hogy mindenben követni fogja Imrédy politikáját, amit az is bizonyít, hogy az összes miniszterek helyükön maradnak, egyedül a kultuszminiszteri tárcát, amely eddig Teleki Pál gróf kezében volt, Hóman Bálintnak adja át.

Teleki meleg szavakkal méltatta Imrédy munkásságát. Baráti ígéretet kapott Imrédytól, hogy ő tovább is dolgozik azért a programért, mely a párt programja. A kormány változatlanul megmarad e program alapján. Sem a külpolitikában, sem belpolitikai tekintetben nem lesz változás. A zsidó javaslatot, valamint a földbirtok javaslatot ugyanabban a formájában terjesztik a parlament elé, mint ahogy már bizottságilag előkészítették.

Aldozathozatal kell a nemzeti és keresztény irány megvalósulásáért

Beszéde további során az új miniszterelnök utalt arra, hogy az előbbi kormány irányát azért fogja megtartani, mert az megfelel a nemzet fellegyőzésének. Az új kormányban is ez a mély meggyőződése, s nem taktikai okokból marad az előbbi irány mellett.

— Felfogásunk nemzeti és keresztény, — mondotta Teleki Pál. — Feladatunk, hogy nemzeti és keresztény orszaggá alakuljunk. Az átalakulás nem megy márról-holnapra. Sok küzdést, fáradságot és lemondást kell végbevinnünk az üdvös megújulásért. Sok mindent meg kell vonnunk magunktól. Nem követelhetjük, hogy pillanatnyi jó konjunktúrákat is megtartsunk, s a társadalmi nagy átalakulást is elérjük. Nem lehet olyan felfogás se, mely alku tárgyává teszi az országot való áldozatkészséget, hogy: ha te adsz, én is adok hűséget. Nem ellenérték fejében, hanem azért kell áldozni, mert egyek vagyunk az ország sorsa áter-

zésében. Évtizedek mulasztásait kell helyrehozunk. Harmincötven évvel ezelőtt könnyebb lett volna a mai társadalmi bajokat megelőzni.

— A zsidó bevándorlás olyan mértékben lepte el Magyarországot, amilyen sehol máshol nem történt Európában. A baj felismerése után ránk hátrul, hogy segítsünk a beteggé fajult állapotokon. A földreform gyökeres keresztülvitele is nem egyéb, mint „magyar a magyarért” akció. Meggyőződésem, hogy az erre nézve elkészített törvényjavaslatban a megoldásra megtaláltuk a célravezető formát, s hogy nemzeti szempontból is ez a leghelyesebb.

— Az egész kormány megtartja az előbbi vonalat, s tudom, hogy ezért támadásokban is lesz részem. De vereszem is érte, ha kell.

— Köztudomású, hogy a professzori katedra kedvesebb nekem, mint a miniszteri bársonyszék. De végiggondoltam, amikor a mostani feladatot vállaltam. És hiába számítanak rá, hogy csak átmeneti lesz ez a vállalkozásom. Nem lesz átmeneti, hanem kitarok benne, s nem fogok ráunni a napokint megújuló küzdelmekre. És ha majd egyszer el kell mennem, akkor is csak olyannak adom át helyemet, aki az eddigi irány szerint vezeti az ország kormányzatát. Geografus vagyok és nem matematikus. Nem a számot nézem, hanem az életerőt. Nem azt nézem, hogy nem vagyunk kétanyian, mint amennyien vagyunk, hanem azt nézem, hogy meglevő erőinket hogyan tudjuk kelendő irányban érvényesíteni.

Végül Teleki miniszterelnök ismét köszönetet mondott Imrédynek, s kérte a párt támogatását. Az értekezlet nagy lelkesedéssel fogadta a kijelentéseket. A párt nevében Urbán Gáspár báró mondott köszönetet, s biztosította a miniszterelnököt, Imrédy Bélát és Darányi Kálmánt a párt változatlan hűségéről.

A német sajtó véleménye a kormányválságról.

Berlinből jelentik: A „Voelkischer Beobachter” a magyarországi kormányválsággal foglalkozva kiemeli, hogy a kormány iránya a jövőben se fog változni. Ez vonatkozik elsősorban is Magyarországnak a szomszédjaihoz való viszonyára. A kormánypárt karácsony előtt is nagy válságon ment keresztül, de akkor is a nemzeti eszme és a reform hívei kerültek ki győztesen. Ugy a zsidókérdésben, mint a földreform-kérdésben súlyos személyi érdekek zavarták állandóan a kormány törekvéseit.

A „Berliner Boersen-Zeitung” is méltatja a magyar kormányválság igazi belső okait. Ezeket abban látja, hogy a nagy társadalmi átalakulás egyes felszínén levő rétegeknek nem tetszik. Azonban a fejlődés immár föl nem tartható. Magyarország nem szenvedheti el tovább, hogy az ország belső életének újjáépítése, valamint a társadalmi és gazdasági egyensúly megteremtése — állandóan megakadjon a zsidó és más önző érdekek miatt.

Érdekes pör a Semmitőszék előtt a szülő iskolaválasztási jogáról

Dr Gyárfás Elemér, a szülő ügyvédje a népkisebbségi státus alapján kérte a kérdés elintézését. — A legfőbb bíróság május negyedikére halasztotta a döntést

Bucuresti. Saját tud. Pajzs Lajos kászoni lakos fiát az alsófokú iskolai hatóságok az ottani katolikus elemi iskolából állami iskolába rendelték át azon az címen, hogy a fiú román származásának nevezhető. Az apa ezt az intézkedést perrel támadta meg, amellyel a Semmitőszék csütörtökön foglalkozott. A közoktatásügyi minisztérium ügyvédje az alsófokú intézkedés védelmében a katolikus egyházat irredenta-eszmetérjesztés gyanújával illette, s a székelyek román eredetéről szóló elméletre is hivatkozott. A szülő képviselőjében dr. Gyárfás Elemér erősen visszautasította az irredentizmus vádját és kijelentette, hogy politikai vitába nem bocsájtkozhatik, mert a Semmitőszéket csak jogi és nem politikai szempontok

irányíthatják döntésében. De rámutatott arra is, hogy a székelység eredetének sokat vitatott kérdésében mindenesetre meggondolandó, miként volt lehetséges a nagy magyar tömbtől oly távol eső székelyek elmagyarosítása, s hogyan nem sikerült ez az Alfölddel szomszédos Bihar, Arad, Hunyad, Máramaros megyékben. Hivatkozott Gyárfás Elemér a kisebbségi szabályzat 5-ik szakaszára, amely elismeri a szülőknek azt a jogát, hogy ő állapítsa meg a saját nemzetiségét. Az ügyben végleges elintézés még nincs, azzal a Semmitőszék május 4-én ismét foglalkozik. A közvélemény érdeklődéssel nézhet a döntés elé, mert ezzel eldőlt, hogy a népkisebbségi szabályzatot a hatóságok és a bíróság miként alkalmazzák.

Eucharisztikus Világkongresszusi Almanach

Diszes kötés, művészi kiállítás. Többszáz fénykép.
Ára a pénzelőzetes beküldése esetén 420 lei és porto 30 lei

Rendelje meg még ma az „ECCLESIA” könyvtárazás kedés Oradea, vagy a „MAGYAR LAPOK” újján!
LEGSZEBB CSALADI EMLÉKKÖNYV!

Azana köztársasági elnök felhívást intéz híveihez a további ellenállás föladására

Berand francia szenátor újabb útja Burgosba. — A francia kormány az Azana elnök felhívása sikerére számítva, halogatja a spanyol nemzeti kormány elismerését

Párizsból jelentik: Azana köztársasági elnök kiáltványt akart intézni a spanyol köztársasági lakossághoz, hogy adja fel a további hiábavaló küzdelmet.

Nem sikerült Negrin köztársasági miniszterelnöknek az a terve, hogy visszahívja Azana elnököt Madridba és rábírija a spanyol köztársasági kormány vezetésének átvételére. Hiába volt az is, hogy évégett Del-Vayo külügyminisztert Párizsba küldte. Azana elnök a sok zaklató sürgetéssel szemben arra az álláspontra helyezkedett, hogy abban a pillanatban, amikor Negrin miniszterelnök keresztelje az ő utasításait és béketervét, már meg is szűnik miniszterelnöknek lenni.

Más párizsi jelentés arról számol be, hogy Berand francia szenátor, aki tudvalevőleg közvetítő tárgyalásokat kezdett a francia kormány és a spanyol nemzetiek között, — pénteken este újból Burgosba indul, hogy folytassa tárgyalásait. Korábbi látogatása után ugyan nem maradt Burgosban kedvező hangulat, mert az általa közölt francia kívánalmak közt voltak olyanok, melyeket a burgosi kormány fölösleges beavatkozásnak minősített. Ilyen volt a Spanyolország függetlenségére vonatkozó kívánalom, továbbá az, amelyik azt az igényt támasztotta, hogy az olasz önkéntesek ne vegyenek részt a spanyol-francia határig való előnyomulásban.

Berand szenátor részletes utasításokat kapott Daladier miniszterelnöktől.

Párizsból jelentik: Berand szenátort mostani újabb útján két követségi tanácsos is elkíséri, továbbá még a külügyminisztérium több vezető tisztviselője. Ebből arra következtetnek, hogy bizonyos gazdasági és diplomáciai megállapodások érdekében szükség lesz szakértők munkájának az igénybevételére. Berand szenátor csütörtökön délután hosszabb kihallgatáson volt Daladier miniszterelnöknél, s megbeszélte vele újabb burgosi küldetése részleteit.

Londonból jelentik: Az „Evening Standard” értesülése szerint Franciaország a spanyol nemzeti kormány elismerését nem külpolitikai megfontolások miatt halogatja, hanem tisztán azért, mert számít rá, hogy hamarosan a spanyol küzdőfelek

között tisztázódik a helyzet. Különösen arra számít, hogy Azana köztársasági elnök békeakciója sikerülni fog, s a köztársaságiak az elnök felhívására megszüntetik a további ellenállást. Így tehát magától előáll az a fejlődés, hogy a nemzeti kormány lesz Spanyolország egyetlen kormánya s így Franciaországnak sem kerül semmi nehézségébe ennek az elismerése. A további ellenállás föladását

Február 23-27 között lesz Kolozsváron az Erdélyi Gazdasági Egylet vetőmagkiállítása

Kolozsvárról jelentik: Az Erdélyi Gazdasági Egylet 1939. évi február 23-27. között rendezi meg idei vetőmagkiállítását és vásárát, melynek napirendje a következő:

1939. február 23-án, csütörtökön: reggel 8 órakor: a bírálóbizottság munkáját megkezdéi,

délelőtt 10 órakor: a bírálót eredményének ki-függesztése,

délelőtt 11 órakor: a kiállítás ünnepélyes megnyitása,

délelőtt 1 órakor: közebed az „Amerika” étteremben, Unirii (v. Mátyás király) ér 23. szám alatt, délután 3 órakor: gazdaköri értekezlet a kiállítási előadóteremben: Kogálniceanu (v. Farkas) utca 7. szám alatt, az I. emeleten.

1. Elnöki megnyitó, tartja: dr Szász Pál, az EGE elnöke.

2. A növénytermesztés eredményeinek fokozása érdekében indított EGE akciók ismertetése. Előadó: Telegdy László, az EGE központi gazdasági felügyelője.

3. A népies állattenyésztés színvonalának emelése érdekében indított EGE akciók ismertetése. Előadó: Szeghő Dénes, az EGE állattenyésztési felügyelője.

4. A falusi gazdaköri élet fejlesztéséről és a falu gazdatársadalmának ideális megszervezéséről előadást tart: Bikfalvy Ferenc, az EGE ke-

Rojo katalán tábornok is szükségesnek tartja, így Azana elnök katonai szakértőre is támaszkodik a maga békeakciójában.

A nemzeti hadsereg felvonult Madrid ostromára.

Párizsból jelentik: A spanyol nemzeti hadsereg hét hadteste vett részt a katalóniai harcokban. Ezek a hadtestek pihenő szabadságot kaptak, s egyúttal intézkedés történt, hogy hadianyag szállítására szolgáló gépkocsikat is kijavítsák. A nemzeti hadsereg ez újjászervezési teendőket elvégezte, s szerda estére a lőszerszállító vonatok és gépkocsik már megindultak Madrid irányában. A nehéz tüzéség megérkezett. Csütörtök hajnaltól kezdődően a nemzetiek szünet nélkül bombázzák Madridot. Az ágyulövedékek pontosan félórai időközben hullanak a városra és nagy károkat okoztak. Az áldozatok száma egyelőre nem ismeretes.

A spanyol nemzeti hatóságok rendeletet adtak ki s eszerint a most meghódított katalán tartományokban a spanyol nyelvet tették hivatalos nyelvvé az eddigi katalán nyelv helyett.

rületi felügyelője.

Este fél 9 órakor: Diszelódás a Magyar Színházban.

1939. február 24-én, pénteken:

délelőtt 9 órakor: felügyelői értekezlet az EGE Regalá (volt Majális) utca 16. szám alatti székházában,

délután 4 órakor: Az EGE Allattenyésztési, valamint Növénytermesztési Szakosztályának alakuló közgyűlése, a kiállítási előadóteremben: Kogálniceanu (volt Farkas) utca 7. I. emelet.

1. A szakosztályok megalakulása.
2. A tulajdonságok átörökléséről előadást tart: Szeghő Dénes, az EGE állattenyésztési felügyelője.

3. A növénynevelő gazdaságok és a nemesített vetőmagvak elismertetésére vonatkozó törvényes intézkedésekről előadást tart: Telegdy László, az EGE központi gazdasági felügyelője.

1939. február 25-én, szombaton:

délelőtt fél 10 órakor: Az EGE igazgató-választmányának ülése a kiállítási előadóteremben: Kogálniceanu (volt Farkas) utca 7. sz. I. em.

délután 4 órakor: az EGE Számtartási, valamint Gyógynövénytermelési Szakosztályának alakuló közgyűlése és Gyümölcsészeti Szakosztályának előadó gyűlése a kiállítási előadóteremben: Kogálniceanu (volt Farkas) utca 7. szám, I. em.

1. A Szakosztályok megalakulása.
2. A gyógynövény-gyűjtés jelentőségéről előadást tart: Bódor Kálmán okl. gazda.

3. A téli gyümölcsfavédelemről előadást tart: Korponay Kornél, az EGE Gyümölcsészeti Szakosztályának elnöke.

4. A kisgazdák számvitelének ellenőrzéséről előadást tart: Seyfried Ferenc, EGE segédtitkár.

1939. február 26-án, vasárnap:

délelőtt 10 órakor: a Kolozsvári Gazdasági Egylet igazgató-választmányának gyűlése: Kogálniceanu (volt Farkas) utca 7. szám alatt, az I. emeleten, a kiállítási előadóteremben,

délután 4 órakor: az EGE Háziipari Szakosztályának alakuló közgyűlése a kiállítási előadóteremben: Kogálniceanu (volt Farkas) utca 7. sz. alatt, az I. emeleten.

1. A Szakosztály megalakulása.
2. Az erdélyi magyar háziipar időszerű kérdéseiről előadást tart: Folyovits Endre iparművész.

3. Esetleges indítványok.

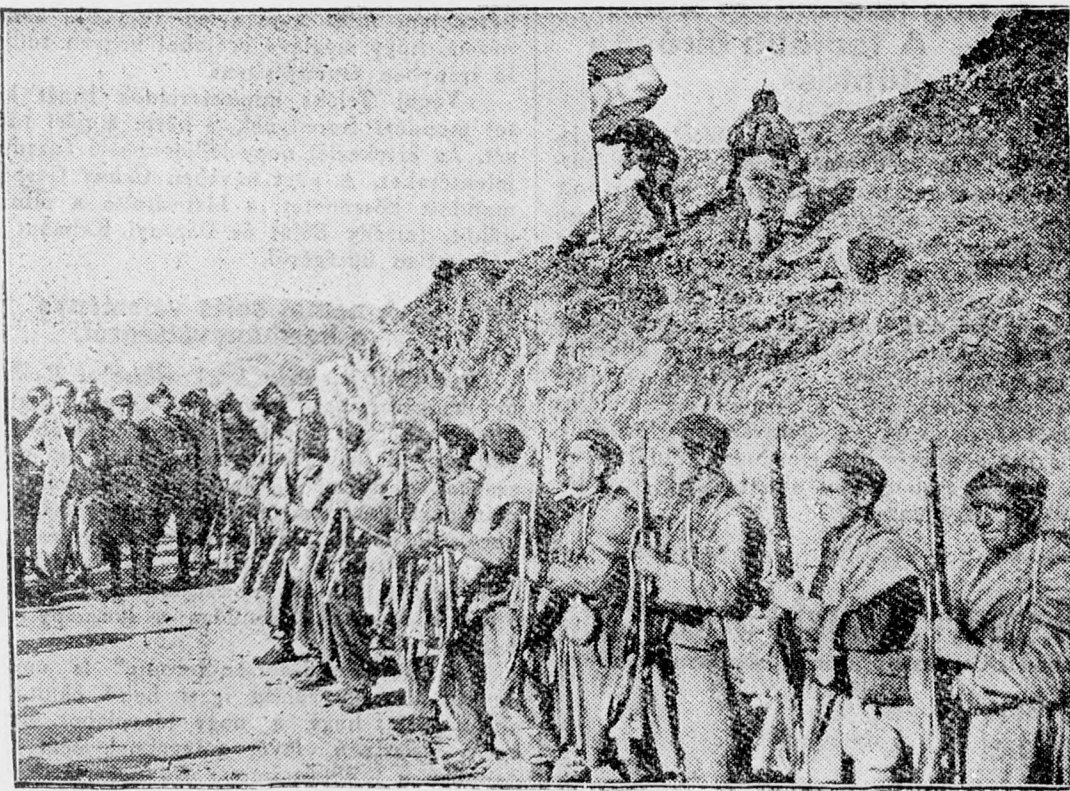
1939. február 27-én, hétfőn:

délelőtt 11 órakor: Az EGE Irodalmi és Könyvkiadó-vállalati Szakosztályának alakuló közgyűlése a kiállítási előadóteremben,

délután 6 órakor: A kiállítás bezárása.

A kiállítás tartama alatt az EGE gazdaköri fiókjai által rendezett csoportos kirándulások kiegészítve, valamint a helyi iskolák tanulói osztályonként, tanáraik vezetésével és az EGE képviselőjének kalauzolása mellett látogatják a kiállítást.

A február 23-án tartandó közebedben résztvevni szándékozó T. Gazdatársakat felkérjük, hogy részvételi szándékukat legkésőbb február hó 22-én estig az EGE-nél bejelenteni sziveskedjenek.

Spanyol nemzeti zászló a francia határon.

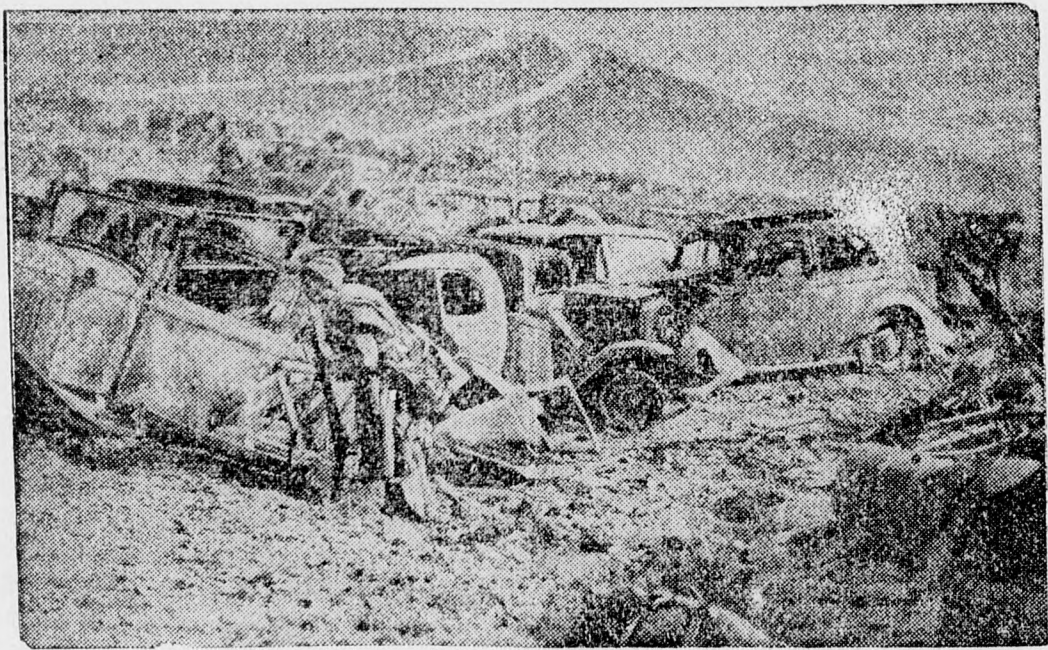
Képünk abban az ünnepélyes pillanatban készült, amikor a győzedelmesen előnyomuló nemzetiek kitérték a határra a diadalmos lobogót.

Hatósági husvizsgáló engedélye nélküli árusított hus miatt megbüntettek két gyimesi mészáros, Csíkzereda. Saját tud. Grünstein Ferenc és Herskovits Dávid gyimesbükki köser mészárosok hatósági husvizsgáló biztos láttatása s engedélyezése nélkül árusítottak húst. Közegészségügyi kihágás miatt 15—15 napi elzárásra és öt—öt száz lej pénzbüntetésre ítélték őket.

Ötvenezer lei kártérítés egy tüzoltó haláláért. Szatmár. Saját tud. A törvényszék most hirdetői ítéletet annak a kártérítési keresetnek az ügyében, amelyet id. Czégényi János szatmári lakos indított a város ellen. Öt évvel ezelőtt a városi hivatásos és önkéntes tüzoltók ünnepélyt rendeztek. Este a tüzoltó őrtoronyból rakétapisztyolyból lövöldöztek. A lövés Puskás Tivadár pamacsnok és ifj. Czégényi János önkéntes tüzoltó megégették. A pisztoly azonban a Puskás kezében felrobbant és leszakította a tüzoltó parancsnok jobbkezeit, Czégényi a robbanás következtében szintén súlyos sérüléseket szenvedett. Mindkettőjüket kórházba szállították, ahol először Puskás, majd Czégényi is kiszenvédtek. Czégényi József támasz nélkül maradt szülei kártérítést kértek a várostól. A tanács a kérésnek helyt adott és ötvenezer leit ítélt meg az öreg házaspár javára. Az összeg kifizetésére azonban nem került sor, mert közben a tanácsot leváltották és az új városvezetőség a tanács határozatát megsemmisítette. Czégényiek erre a bírósághoz fordultak, amely elsőfokon a keresetnek helyt is adott. A város élt fellebbezési jogával és az ügy most került a törvényszék, mint másodfoku hatóság elé. A törvényszék elutasította a város fellebbezését és elrendelte, hogy az ötvenezer lei kártérítést fizessék ki. Mivel a két ítélet egybehangzó, annak végrehajtását fogantatosítani kell.

KÉTEZER LEI — EGY POHAR ESŐVIZÉRT. Szatmár. Saját tud. Nem minden nap ügyben fejerte be a nyomozást a szatmár-szadányi csendőrség. Az őrsön megjelent Lupsa Ilona, az egyik módos gazda leánya, aki elpanaszolta, hogy Kovács Ilona kuruzslónő kétezer leiert adott el neki — egy pohár esővizet. Lupsa Ilona ugyanis férjhez szeretett volna menni. Elment Kovács Ilonához, aki kétezer leiert vállalkozott arra, hogy a leányt kioktatja a férjfogás művészetére. Szolgálatiért kétezer leit kért. A leány fizetett. Két nappal később Kovács Ilona ritokzatosan beállított a leányhoz és egy üvegcskét adott át azzal, hogy annak tartalmából észrevétlenül öntsön a kiszemelt nőlegény ruhájára. Mivel a „csodaszer” nem használt, a leány család miatt megtette Kovács Ilona ellen a feljelentést. Megállapították, hogy az üvegben esővíz volt. Kovács Ilonát letartóztatták és bekísérték az ügyészség fogházába.

HATALMAS ARÁNYU GÉPKOCSISZERENCSETLENSÉG EGY FORGALMAS UTCÁN. Düsseldorfból jelentik: Megdöbbentő gépkocsi tömegszerencsétlenség történt a város egyik utcájában. A hatalmas ködben az egyik gépkocsi hirtelen jobbra kanyarodott, felfutott a járdára és ott súlyosan megrongálódott. A nagyforgalmu helyen, ahol szinte egymást érik a gépkocsik a hatalmas ködben nem vették észre a felborult kocsit és előbb két másik gépkocsi rohant bele a felfordult autóba, majd összesen 12 gépkocsi akadt meg a torlasznál. A hatalmas arányú szerencsétlenség során számosan megsérültek, közöttük a düseldorf-i lengyel főkonzul is.

Amit a köztársaságiak maguk után hagytak... Vér és rombolás jelzik a fejvesztetten menekülő spanyol köztársaságiak útját. Gépkocsik százait robbantották föl, hogy ne kerüljenek a nemzetiek kezére.

SÜLYOS SZERENCSETLENSÉG FEGYVERMUTOGATÁS KÖZBEN. Szatmár. Saját tud. A Paulesti-utca 12. számú házban súlyos szerencsétlenség történt. Costache Gheorghe csendőrmester Szikai Juliska és Nagy Flóra nevű ismerőseivel beszélgetett. A szoba egyik sarkában az őrmester szolgálati fegyvere állott. A fegyvert Szikai Juliska felvette és arra kérte az őrmestert, mutassa meg, hogyan töltik meg a puskát. Costache átvette a fegyvert és kezelés közben a leányra irányította. A következő pillanatban a megtöltött fegyver elsült és a golyó a Szikai Juliska nyakát átfurva, a falban állott meg. A szerencsétlen leányt súlyos állapotban kórházba szállították. A csendőrmester ismeretlen helyre távozott. Az ügyészség köröző levelet adott ki ellene.

Február 23-án „Székely Ballada-est” Kolozsváron. A „Székely Ballada-estet”, amelyet február 16-ra tervezett a kolozsvári Katolikus Női Műszíó, a Szent Atya halála miatt február 23-ára halasztották el.

SZEGÉNY EMBER SZERENCSEJE... Szatmár. Saját tud. A sorsszuzáson az 57.793 számú sorsjegy a hatmillió főnyereményt nyerte. A sorsjegyből háromnegyedet Szatmáron adtak el. Így a hatmillió leiből csak egymillió 250 ezer lei jut más városba, a többi Dascalu Petre törvényszéki bírónak, Filip Vasile és Cionca Viorica ügyészségi tisztviselőnek, valamint Gardos Ioan nyugalmazott tiszthelyettes között Szatmáron osztják szét. A sorsjegy egy negyedével Vékony András pékmestert, aki kilencgyermekes családjával csak egyik napról a másikra tengődik, öt éven keresztül játszott. Vékony Ujvárosi Béla nyomdással közösen váltotta ki minden hónapban a sorsjegyet. Nyolcszáz lei havifizetéséből száz leit a sorsjegyre áldozott. Mivel azonban a számot öt év alatt egyedszer sem húzták ki, a pékmester a mostani húzás előtt bement a sorsjegyügynökségbe és bejelentette, hogy felhagy a játékkal. A sorsjegyet később Dascalu Petre törvényszéki bírónak felesége vásárolta meg és megnyerte vele a főnyereményt. Ma Szatmáron mindenki a kétségbeesett Vékony András felett sajnálkozik.

Súlyosan bántalmazott egy öreg falusi aszszonyt az adóvégrehajtó. Csíkzereda. Saját tud. Bucur Mihail végrehajtó Bándi Zakor csík-szentgyörgyi gazda távollétében annak feleségétől olyan adót kért, amivel nem tartoztak. Bándi kijelentette, hogy nem fizet és azt az adót, amit most kér, másnak kell megfizetnie, miután az adózás tárgyát képező ingatlant eladták. Bucur végrehajtó ekkor nekiesett az öregasszonynak és súlyosan bántalmazta. Az orvos tíz napon tul gyógyuló sérüléseket állapított meg. Az orvosi bizonyítvány alapján, súlyos testisértés és hivatalos hatalommal való visszaélés miatt indult eljárás az állami tisztviselőhöz nem illő brutális bánásmód megtorlására. Bucurnak különben nem ez az első ilyenemű „hóstejt”. Fegyelmi uton több ízben megbüntette már dr. György Gábor pénzügyigazgató, de ugylátszik hiába. Csík-szentgyörgy és Bánfalva székely lakossága most testületileg kéri Bucur áthelyezését és megfelelő felkészüléssel rendelkező tisztviselővel való helyettesítését.

Negyven leibe kerülnek az ingatlanellenőrzési könyvecskék

Bucurestiből jelentik: Megírtuk azt, hogy Ófelsége szentesítette a bérlők és lakók bejelentéséről szóló törvény végrehajtási utasítást és hirt adtuk arról is, hogy ellenőrző könyveket fognak felfektetni az ingatlanokról. A szabályrendelet értelmében április 23. napjától kezdve életbelép az ingatlan-ellenőrzési könyvek használata. Az indokolás szerint erre nemcsak azért van szükség, hogy ellenőrizni lehessen az esetleges kétes elemek lakását, hanem azért is mert nagy bérházakban sok olyan apró hlyiség van — mandsardokon és a szuterinekben — hol elrejtőzhetnek olyan egyének, akik a büntető hatóságok elől menekülnek.

Az ingatlan-ellenőrzési könyvet április 23-tól május 23-ika között kell kiállítani és minden változást öt napon belül be kell jegyezni. Az ingatlan-ellenőrzési könyv több lapból áll, melynek rovatából kitűnik, hogy kik laknak a házban, kik tartják elfoglalva a lakásokat. Feltűnteti a lakók adóívének számát, rádióelőfizetésük számát, esetleg autómobil számait, fegyverengedély számát, cselédek nevét, cselédkönyvek számát s bejáró személyzet körében történt változásokat.

Az ingatlan-ellenőrzési könyvet három példányban kell kiállítani s egyik példány a háztulajdonosnál marad. Az ingatlan-ellenőrzési könyvecskéket a dohánytőzsdék fogják árusítani és negyven lei lesz az ára és a könyvhöz való törzslap három lei.

BEKULDOTT HIREK

A nagyváradi Katolikus Kör teadélutánja. A Katolikus Kör február 19-én, vasárnap délután ismét teadélutánt tart, 6 órai kezdettel, amely alkalomra a kör tagjait és ezek hozzátartozóit szívesen látja. A kör vezetősége a társasélet fellendítésének érdekében újabb helyiségeket hozatott rendbe és ezeket a vasárnap délutáni teadélutánnal kapcsolatban adja át a kör látogatóinak.

Tudnivalók a katolikus tanítók február 20-iki nagyváradi műsoros estélyére. Az estély pontosan 10 órakor kezdődik. Az egyes eszámok alatt a terem ajtaja zárva lesz. A hölgyek felkérhetnek, hogy a pénztárnál, a jelenlevők névsorának összeállítására végezt, szíveskedjenek neveiket bemondani. A belépőjegyhez mindenki egy számot kap, amelyet őrizzen meg, mert a jubileumi estély emlékére két ajándék tárgyat fognak kiosztani. A 8 tagból álló dzsessz zenekart Arnóczy János vezeti. A felterítést Török Antal jénevű vendéglős eszközli. Szolid vendéglői árak. Fenn tartott helyekről a rendezőség csak azok számára gondoskodik, akik ebbeli igényeiket előre bejelentik.

Műsoros bált rendez a kolozsvári Szentpéteri Kolping Legényegylet. A Kolozsvár Szentpéteri Kolping Legényegylet február 19-én, a Mészáros Szövetségben (Str. Anton Pan 12.) este 8 órai kezdettel tartja műsoros bálját. Színpad kerül: Bózsai elintéz mindent és az Analfabéta tanfolyam egyfelvonásos bohózat. Az est fénypontja „Dáni bál” — Nemes Károly lesz. Magyar nótákat játszik a K. Szentpéteri Balalajkazenekar és még sok meglepetés várja a közönséget. A mulatságra lapunk utján is szeretettel hívja meg pártoló tagjait és az érdeklődőket a vezetőség.

A nagyváradi Kolping sportegylet február hó 18-án, szombaton este 9 órai kezdettel a legényegylet összes helyiségeiben műsoros Sportbált rendez. Az egyesület műkedvelői közkívánatra ismét előadaják a hatalmas sikert elért Aranymadár című bájos kis operettet. A rendezőség jó zeneről, gazdag bufférol gondoskodott. A Kolping Sportegylet bálja minden évben a jókedvű és mulatni szerető közönség kellemes találkozója. — Belépődíj személyenként 22 és 32 lei.

Teadélután az evangélikusoknál. Az evangélikus egyház női bizottsága vasárnap, február 19-én fél 6 órai kezdettel az egyház nagytermében teadélutánt rendez, melyre a híveket és érdeklődőket ezuton is szeretettel meghívja a rendezőség.

A „Sasok” vetített képes előadása. Erdély szépségei vonulnak el változatos és gyönyörű képekben azoknak a szeméi előtt, akik vasárnap, február 19-én este 6 órakor a Református Leánygimnázium dísztermében egy sok és hasznos ismeretet nyújtó, élvezetes felolvasás mellett a „Sasok” turista egyesületének mult év nyarán tartott kirándulását végigkísérni óhajtják. A vetített képes előadásokon való részvételt hasznos és kellemes értéke mellett annyival is inkább ajánljuk olvasóink figyelmébe, mivel a tiszta jóvedelmet a „Sasok” vezetősége a szegény iskolagyermek konyhája erősen megcsappant alapjának a zvarapítására fordítja.

Színes pósta

*

AZ ESZKIMÓK KÖZÜTT IS PUSZTIT A RÁKBETEGETSÉG

Grönland eszkimói eddig a komoly orvosi körökben is arról voltak híresek, hogy állítólag az egész fajtajuk teljesen mentes volt a rákos megbetegedéstől. Ez a tévhit most megdőlt. Az Eastern Arctic Patrol hétszáz eszkimót vizsgált meg teljes alaposítással és az expedíció orvosai megállapították, hogy közülük egy rákbeteg volt.

+

PUSZTULÁSSAL FENYEGETI A HOMOK UJZÉLAND SZIGETÉT

Ausztrália nagy része sivatag és a sziget felületén olyan száraz a levegő, hogy az autók lakkja megpedezik, a ceruza grafitja pedig szétporlad. A rendkívüli szárazság következtében a szelek állandóan hatalmas homokfelhőt kergetnek maguk előtt. A szél ereje gyakran Holland-Indiáig viszi az ausztráliai homokot. Szakértők kieszámították, hogy egyedül Ujzéländ szigetére évente körülbelül egymillió métermázs homok hull, amely a sziget növényvilágát pusztulással fenyegeti.

+

MIKOR NEM KELL ALLVA HALLGATNI AZ AMERIKAI HIMNUSZT?

Smith Józsefné newyorki nő, a város főpolgármesteréhez írt levelében felpanaszolja, hogy férje minden éjszaka kikergeti ágyából és arra kényszeríti, hogy vigyázz-állásban hallgassa végig a rádió zárószámát: az amerikai himnusz. A főpolgármester James A. Moss ezredestől, a „csilagos lobogó hazafias szövetség” elnökétől kért szakértői véleményt, aki megállapította, hogy a következő esetekben nem kell az amerikai himnusz hallatára felkelni: ágyban, étkezéskor, továbbá telefonálás, kártyázás és fürdés közben.

+

A VÖRÖSBŐRŰEK SÁRGÁK VOLTAK!

A dán Mexikó-kutatók most tartották nagygyűlésüket Kopenhágában és összevetették eddigi vizsgálódásaik eredményét. Ebből a következők tűntek ki: 1. Az amerikai kontinensen is volt egykor népvándorlás, amely K. u. a XII. évszázadban történt meg. 2. Ez alkalommal az a néfányszáz emberből álló, tényleg vörösbőrű indián törzs, amely északra dél felé húzódt, összekeveredett más népekkel és bőrük színe már a harmadik generációban teljesen átalakult. 3. Az indiánusok bőrszíne eredetileg egyáltalán nem vörös volt, hanem sárga, ami azt bizonyítja, hogy Amerika őslakói Ázsiából származnak és valószínűleg a mongol medencékből kerültek Amerikába. Mint Mengin, a kopenhágai embertani magántanár kétségtelenül bizonyította, az elsőben Amerikába került mongol-indiánok vitték át új hazájukba a lovat is, amit azelőtt nem ismertek. A dán tudósok leleplezése nyomán meg kell hogy változzék az a tévhit, hogy az indián nép volt Amerika igazi őslakója. Kétségtelen, hogy előttek is éltek ott igen magas műveltségű népek s ezek a kelet felől jövő népradatoknak nem tudván ellentenni, csakhamar elismerték a hódítókat uruknak. Az így keletkezett vérférvadás alakította vörösré az indiánok bőrszínét.

+

MUNKÁBAN A ZOKOGÓ DANDÁR

Jóval a kínai-japán háború kitörése előtt világhírtűnést keltek a kínaiak ugynevezett Zokogó Dandár osztagainak látásai a japán befolyás visszautasításával, a japán dömpingárúk befogadásának elvetésével kapcsolatban. A nagyvárosokban többszáz ember úgy tüntetett, hogy az uttestek közepén, a legnagyobb forgalom dacára, lefeküdtek a földre és hangosan zokogva a legközelebbi japán üzletre vagy bankházra mutogattak. Végül az összegyűlt tömeg egyik szónokuk beszédét tartott, amelynek értelme mindig oda lyukadt ki: kínaiak ne vásároljanak japánoknál! Mérheterlen kárt okoztak a Zokogó Dandár osztagai japán üzletbereknek. A háború aztán elsöpörte a látítókat, akik most jarmét felbukkantak még kínai kézben levő városokban és utcákon olyan nagyarányú tüntetést rendeztek, amelyre még nem volt példa sohasem. Hogy négy embert a járművek közben halálra gazoltak, nem számít a hazafias felbuzdulás szempontjából. Singanban megostromoltak egy japán tulajdonnak hitt üzletet s kifosztották. Csak utóbb derült ki, hogy az üzletet már régen átvette egy kínai ember. A Zokogó Dandár most tovább zokog, hogy adományok révén kártalanítsa a tönkretett kínaiakat. Együttal az ország valamennyi városában hasonló jelenetek játszódtak le kisebb-nagyobb botrányokkal. A mozgalom, úgy hírlik, betiltás előtt áll.

Brassó város vízellátása

— Felvilágosítások az új vízvezeték előterveiről —

Kaptuk a következő nyilatkozatot:

A „Brassói Lapok” folyó év január hó 5-iki számában „A Csukás hegységéből vezetik a vizet Brassóba” című cikkben ez áll: „A városi mérnöki hivatal a Zayzon Géza által készített előtervek alapján a részletes tervek kidolgozta. — A január hó 12-iki számban pedig „Brassó város vízellátása” cím alatt ez olvasható: „Értesülésünk szerint mind az előterveket, mind a végrehajtási terveket nem Zayzon Géza készítette, hanem a város műszaki hivatala.

Mint hogy vagy az első cikk állítása valótlan, vagy a második cikk szerinti értesülés téves, úgy érzem, kötelességem a közönség előtt nyilatkoznom, mert elvégre is az én nevem szerepelt mind a két cikkben. Idegentollakkal nem akarok ékeskedni, viszont a való tényállás megismerése közérdek is.

Mindenekelőtt tisztázni kell az „előterv” fogalmát, mert úgy látszik, hogy az, aki a második cikkhez az értesítést szolgáltatva, az „előterv” fogalmát összezavarta a „részletes terv” fogalmával.

Valamely vízvezeték „előterv” fogalmi köre alá az a mérnöki tevékenység tartozik, amely szerint szakszerű helyszíni és térképi tanulmány után megjelöltetik az a vízfő, ahonnan a megfelelő mennyiségű és minőségű víz a térképen megjelölt nyomvonalon a város ellátására vezethető.

Brassó város időközi bizottsága 1936. évi május hó 11-én tartott ülésén a város vízellátása ügyében engem szakértőül megjelölt; ezen megbízatásom alapján készítettem el a Csukás hegységéből leendő vízvezetés előtervét, berajzolván az 1:75.000 léptékű térképembe a források helyét (azok nem voltak a térképen feltüntetve) és azt a nyomvonalat, amelyen a vízvezeték lefektethető. Ennek a térképemnek az alapján tartotta meg az időközi bizottság szűkebbkörű bizottsága 1936. június hó 4-én a helyszíni szemlét. Ekkor másolta le egyik városi főmérnök ur a térképemről a források és a nyomvonal helyzetét.

A „Brassói Lapok”-nak 1936. évi június hó 28-iki számában ismertettem ezt az előtervet és 1190—937. szám alatt nyújtottam be az időközi bizottsághoz azt a memorandumot, amelyben a vízhasználati jog azonnal lefolytatását javasoltam, nehogy valaki megneszelvén a dolgot, előjogot szerezzen ott.

A városi mérnöki hivatal által beszerzett részletes adatok teljesen igazolták az előtervem adatait. A városi mérnöki hivatal összeállítván a részletes terveket; a munkálatokat vállalat utján megkezdették. Sem a részletes, sem a kivitelezési tervek szerkesztésénél nem működtem közre, azokkal nincs semmi közösségem.

Zayzon Géza, okl. mérnök.

SZÍNHÁZ

A nagyváradi magyar színház műsor-közleményei:

— **Nincs szebb, mint a szerelem.** Hangulatos, romantikus, szépenéjű, egészséges szövegű operett újdonság. Sándor Jenő írta ezt a darabot, amely Kolozeváron sorozatos előadásokat ért meg. Gróf László rendezte a darabot, a szerepeket: Krémer Mancsi, Sándor Stefi, Báza Eva, Rajnai Elli, Jenei, Tompa, Csóka, Szendrey, Réthelyi és Csengeri alakítják. A **Nincs szebb, mint a szerelem**, szombaton este 9 órakor és vasárnap délután 6 órakor van még a színház műsora.

— **Nem leszek hálátlan** nagyszerű operett újdonság szombaton délután 5 és szerdán délután 5 órakor van a színház műsorán olcsó helyárakkal, teljesen a bemutatkozó előadás szerint.

— **Vasárnapi előadások.** Vasárnap négy előadást tart a színház. Délelőtt 11 órakor matinén nagyon olcsó helyárakkal Sicc urfi kalandjai énekes, zenés, táncos gyermek-darab kerül színre, délután 3 órakor olcsó helyárakkal az **Ide gyere rózsám** operett, délután 6 órakor rendezés helyárakkal **Nincs szebb, mint a szerelem**, este 9 órakor pedig a **Hölgy hozzám** tartozik újdonság kerülnek színre.

— **A szomjas krokodil.** Szilágy László, Harmath Imre és Márkus Alfréd kiállításos nagy revüoperettje a nagy farsangi produkciója a színháznak a Szomjas krokodil, amely újdonság az utóbbi évek egyik legnagyobb meglepetése lesz. A színház igazgatósága semmi anyagi áldozatot nem kimélve olyan szenzációs és meglepetésszerű kiállításban hozza színre ezt az újdonságot, hogy méltán felvehetik a versenyt bármely nagy fővárosi előadással. A darab edzője: Gróf László, zenei vezérkoresolyás Schreiber Alajos, Rajnai Elli, Jenei, Tompa, Csóka, Szendrey, Deésy és Réthelyi. A szomjas krokodil hétfőn, kedden és szerdán kerül színre.

HETI MŰSOR:

Péntek este 9 órakor: **Nincs szebb mint a szerelem.** (Sándor Jenő romantikus nagyoperettje. Rendező: Gróf László. Főszereplők: Krémer Mancsi, Sándor Stefi, Báza Eva, Rajnai Elli, Jenei, Tompa, Csóka, Fülöp, Réthelyi, Csengeri.)

Szombat délután 5 órakor: **Nem leszek hálátlan.** (Olcsó helyárakkal.)

Szombat este 9 órakor: **Nincs szebb, mint a szerelem.**

Vasárnap délelőtt 11 órakor nagy gyermek előadás: **Sicc urfi kalandjai** c. énekes, táncos gyermekoperett. Nagyon olcsó helyárakkal.

Vasárnap délután 3 órakor: **Ide gyere rózsám.** (Olcsó helyárakkal.)

Vasárnap délután 6 órakor: **Nincs szebb, mint a szerelem.**

Vasárnap este 9 órakor: **A hölgy hozzám tartozik.**

Hétfő este 9 órakor: **A szomjas krokodil.** (Szilágyi László, Harmath Imre és Márkus Alfréd kiállításos nagy revü-operettje, a színház nagy farsangi produkciója. Edző: Gróf László. Zenei vezérkoresolyás Schreiber Alajos. Téli turiszták: Krémer, Sándor Stefi, Báza, Rajnai Elli, Jenei, Tompa, Csóka, Fülöp, Deésy, Réthelyi stb.)

Kedd délután 5 órakor: **Ide gyere rózsám.** (Olcsó helyárakkal.)

Kedd este 9 órakor: **A szomjas krokodil.** Szerdán délután 5 órakor: **Nem leszek hálátlan** (Olcsó helyárakkal.)

Szerda este 9 órakor: **A szomjas krokodil.** (Buccueloadás.)

A nagyváradi mozgóképszínházak műsora:

DORIAN: LAZADÁS INDIÁBAN.
CORSO: KELET LÁNGOKBAN.
APOLLÓ: GANGSZTEREK ALKONYA.

Apróhirdetések

Lakás

szavanként 3 lei

1 szoba,

konyhas lakás azonnal kiadó. Nagyvárad, Str. Decebal 10. szám.

Két

szobás, fürdőszobás lakás kiadó március 1-re. Nagyvárad, Str. Vlahtu 44. szám.

Allást keres

szavanként 1 lei

Román,

magyar gépirást olcsón vállalok. Nagyvárad, Pompierilor 3-a.

Allást nyec

szavanként 2 lei

Mindenes

16—18 éves, jó bizonyítvánnyal március 1-re felvétetik. Nagyvárad, Str. Moldova 2. Földszintes ház.

Vincellért,

ki gyümölcsöshöz ért, esetleg kertészt fogad dr. Kaczián Kálmán ügyvéd, — Nagyvárad, Str. Ciordas 46. szám.

Egy

szolid fiú tanuló felvétetik Jó Lajos fűszer üzletében. Nagyvárad, Tache Ionescu-utca 24. szám

LEGUJABB

Gyászmise a bucurestii római katolikus székesegyházban XI. Pius pápáért

A király és a trónörökös is jelen volt a gyászünnepen

Bucuresti. Saját tud. Pénteken délelőtt a római katolikus érsekség Szent Józsefről elnevezett székesegyházában ünnepélyes gyászsztentisztelet volt XI. Pius pápa lelkiüdvéért. A gyászünnepen résztvett Ófelsége II. Károly király, Mihály nagyvajda, az udvari méltóságok, a kormány, a diplomáciai testület, továbbá a katonai és polgári előkelőségek.

A székesegyházat ebből az alkalomból igen

szépen feldíszítették. A diplomáciai testület élén Cassulo András pápai nuncius jelent meg, akinek a gyászsztentisztelet befejeztével a jelen voltak részvételüket tolmácsolták. A gyászsztentiszteletet Cisar Sándor érsek végezte fényes papi segédlettel. Az érsek nagyszabású beszédet is tartott, melyben méltatta az elhunyt XI. Pius pápa érdemeit.

Roosevelt elnök külpolitikája miatt lemondott a helyettes pénzügyminiszter

A kormányférfi ellenezte a totális és demokrata államok versengésében való részvételt

Washingtonból jelentik: Wayne-Taylor helyettes pénzügyminiszter levelet intézett Roosevelt elnökhöz, amelyben közölte, hogy lemond a tisztségéről. A pénzügyminiszter levelében nem indokolta lemondását, azonban a lapok tudnivaló, hogy azért mondott le, mert nem volt megelégedve Roosevelt elnök külpolitikájával. Wayne-Taylor ugyanis azt kívánja, hogy az Egyesült-Államok kormánya ne foglaljon állást a demokratikus és

a totális államok világversengésében. Abban sem értett egyet az elnökkel a pénzügyminiszter, hogy Franciaország számára repülőgépet gyártott és szállított Amerika. Nehézmenyeste annakidején a Kínától és a köztársasági spanyoloktól történt ezüstvásárlást és azt, hogy az Egyesült-Államok kormánya 25 millió dollár kölcsönt adott Kínának.

Megállapították a Balkánszövetség bucurestii értekezlete munkarendjét

A Berlin-Róma tengelyhez való viszony a megbeszélések tárgyai között. — Jugoszlávia és a horvátok barátsága Anglia és Franciaország iránt

Bucuresti. Saját tud. Pénteken délelőtt hivatalosan megállapították a Balkánszövetség február 20-ikán kezdődő értekezletének munkarendjét. A tanácskozásokat hétfőn, kedden és szerdán tartják meg. Hétfőn este a román külügyminiszteriumban, kedden este pedig a görög követségen rendeznek ünnepi vacsorát. Az értekezlet résztvevői szerdán délelőtt a török követségen vesznek részt ebéden, szerdán este pedig a jugoszláv követségen tartanak fogadóestélyt.

Berlinből jelentik: A „Deutsche Allgemeine Zeitung” vezércikkben foglalkozik a február hó 20-án Bucurestiben összeülő Balkánértekezlettel. A cikkíró úgy tudja, hogy az értekezleten fontos szerepet fog játszani a szövetségnek a Berlin-Róma tengellyel való viszonya, valamint a bolgár kérdés. Bulgária ugyanis békés uton kívánja elérni követeléseit és nem hajlandó addig csatlá-

kozni a Balkánszövetséghez, míg követeléseit nem teljesítik.

Londonból jelentik: A „Daily Telegraph” diplomáciai szerkesztője cikket írt lapjában Jugoszláviáról. Azt írja cikkében, hogy Jugoszláviát szomszédjaihoz csak jószomszédviszony fűzi, azonban a demokrata hatalmakhoz igaz barátság.

Talán semleges maradna egy esetleges háború esetén Jugoszlávia — mondja a cikk — de lehetetlen, hogy fegyvert fogjon Franciaország és Anglia ellen. Ezt annál kevésbé tenné, mert a horvátok is a maguk egyenjogúságának a kivívásában több segítséget remélnék a demokrata államoktól, mint a fasiszta Olaszországtól és Németországtól. Macsek nem egyszer kifejezte rosszalló nézetét a nemzeti szocialista propaganda horvátországi terjesztése miatt.

A francia sajtó tiltakozik a spanyol köztársaságiak Párizsban folyó politikai tevékenysége ellen

A spanyol köztársaságiak Passionara asszonyt akarják Azana helyett elnöké kikiáltani

Párizsból jelentik: A spanyol nagykövetség csütörtökön folytatta a tárgyalásokat Azana elnök és Del-Vayo külügyminiszter között. A francia sajtó egyrésze tiltakozik az ellen, hogy a már megszűnt spanyol köztársasági kormány tagjai francia területen politikai tevékenységet fejtsenek ki.

A Jour azt írja, hogy jogilag a spanyol köztársaságiak már közönséges lázadóknak tekinthetők. Del-Vayo ezébként pénteken visz-

szautazik Madridba és közli Negrin miniszterelnökkel az Azanával folytatott tárgyalások eredményeit. Három nap múlva Negrin válaszával ismét Párizsba utazik.

Rómából jelentik: Az olasz lapok úgy tudják, hogy Azana elnök rövidesen lemond. Köztársasági körökben utódjaként La Passionaria asszonyt emlegetik, aki igazi nevén Dolores Ybaruli. La Passionaria asszony eddig a Cortez alelnökönje volt. Egyszerű munkásnőből emel-

kedett ki szenvedélyes beszélőképességével a vörös forradalom vezetői közé.

Rómából jelentik: A Stefani hírszolgálati iroda úgy tudja, hogy a köztársaságiak cataloniai veresége után két áramlat alakult ki a nyugti demokrata államok körében. Az egyik az, hogy véget kell vetni az ellenállásnak; a másik, hogy diplomáciai módszerekkel kell elűzni Franco tábornokot sikereinek kiaknázásától.

Ismételten biztosítja a félhivatalos tudósító iroda a demokrata kormányokat arról, hogy Olaszország nyomban visszavonja önkénteseit Spanyolországból, amint Franco tábornok bejelenti a polgárháború befejezését.

Az új magyar kormány fogadtatása

A budapesti sajtó Teleki Páltól reméli a belpolitikai feszültség levezetését

Budapestről jelentik: Az új kormány pénteken délelőtt 11 órakor Horthy Miklós kormányzó kezébe letette az esküt. Az esküvétel után a kormányzó előbb Teleki Pál miniszterelnököt, majd a kormány többi tagjait kihallgatáson fogadta.

Budapestről jelentik: A magyar sajtó bizakodó várakozással tekint az új kormány működésébe. Abban valamennyien megegyeznek, hogy sem külpolitikai sem belpolitikai változást nem hoz Teleki Pál gróf miniszterelnöksége, arra azonban több lap célzó, hogy valószínű a módszerekben várható változás. — Teleki Pál gróftól várják a politikai légkör feszültségének levezetését. A lapok különösen kiemelik az új miniszterelnök szellemi kiválóságait és erős akaraterejét. A baloldali lapok a csalódás hangján írják Teleki Pál gróf első nyilatkozatáról, mert ha azt nem is várták, hogy Imrédy programját megváltoztassa, úgy gondolták, hogy lenyesi a vadhajtásokat és a zsidótörvényt is csak az újabb bevándorlásokra korlátozza.

A Függetlenség azt írja, hogy Teleki, Gömbösek, Darányinak és Imrédynek után fog haladni és az egész jobboldali közvélemény támogatni fogja a reformtervek megvalósítását. A Pesti Hírlap azt írja Telekiről, hogy nehéz feladatok megoldására alkalmas ember.

Nagy meglepődés Rómában

Rómából jelentik Gróf Teleki Pál kinevezését Rómában a lehető legnagyobb meglepődéssel fogadták azért, mert neve legjobb csengésű Olaszországban. A lapok kiemelik Teleki első nyilatkozatának azt a kijelentését, hogy tettő alá akarja hozni a földbirtok-reformot és a zsidótörvényt, valamint azt, hogy Magyarország külpolitikájában nem várható semmiféle irányváltozás. Közlik a lapok Teleki Pál gróf életrajzát, méltatják tudományos munkásságát és részletesen beszámolnak arról a tevékenységéről, amelyet az első magyar nemzeti kormányban folytatott.

Párizsból jelentik: A francia sajtó is nagy rokonszenvvel fogadta az új magyar kormányt. — Nem szabad várniuk hirtelen irányváltozást Magyarországon politikájában, írják a lapok, mert Magyarországnak jóbarátságban kell lennie közvetlen szomszédaival.

Franciaország és Anglia szívesen segítik Magyarországot, mert ma sokat lehet tenni Magyarországot. Holnap túlságosan késő volna a segítség.

Francia ajánlat az olaszok kibékítésére

Londonból jelentik: A „Daily Herald” párizsi leírója szerint Benito Mussolini külügyminiszter bezaiban közölte Rómával és Berlinnel, hogy Franciaország a következő engedményekre volna hajlandó.

1. Olaszországnak szabad körzetet engednie Dshbutiban.
2. A dsbuti vasut részvényeket Olaszországra ruházzák át.
3. A nemzetiségi törvény fennálló rendelkezéseit kiterjesztenék a tuniszi olasz lakosságra is.
4. Libiából délre kisebb területet engedne át Olaszországnak.

Megbízható politikai körök szerint Franciaország idegenkedik a négyhatalmi konferencia gondolatától. Olyan nemzetközi értekezleten azonban résztvenne, amelyeken a világ gazdasági javainak igazságosabb elosztásáról tárgyalnak.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körtorgógépén Nagyvárad, II. Károly király-ut 5. szám.

CENZURAT